

Marian Machinek MSF, *Życie w dyspozycji człowieka. Teologia moralna wobec problemów etycznych u początku życia ludzkiego*, Olsztyn 2000, ss. 117

Ks. dr hab. Marian Machinek, kierownik Zakładu Teologii Moralnej i Duchowości Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego, od dawna interesuje się zagadnieniami bioetycznymi. Posiada wiedzę ugruntowaną studiami na Papieskim Wydziale Teologicznym w Poznaniu oraz na Uniwersytetach w Wiedniu i Augsburgu. Uwieńczeniem jego zainteresowań jest praca pt. *Życie w dyspozycji człowieka. Teologia moralna wobec problemów etycznych u początku życia ludzkiego*.

Autor podejmuje to ważne zagadnienie, gdyż jest świadomy, że żyjemy w epoce wielkich osiągnięć biotechnologii i genetyki, które mają istotny wpływ na nasze życie. Osiągnięcia te niosą ze sobą wielkie nadzieje, ale też i niepokoje. Odkryciom, które bezpośrednio wiążą się ze zdrowiem i życiem ludzkim, towarzyszą dylematy moralne. Bardzo często dylematy te pozostają bez odpowiedzi. Z jednej strony słyhać głosy wielkich entuzjastów ostatnich odkryć, z drugiej głosy przeciwników. Okazuje się, że nie wszystko, co jest możliwe technicznie, jest etycznie godziwe. Za szybkim rozwojem medycyny, a w szczególności genetyki, nie nadąża ustawodawstwo, jak też etyka wydaje się być spóźniona wobec moralnych wyzwań stawianych przez odkrycia i wynalazki ostatnich lat w dziedzinie genetyki.

Należy podkreślić, że niniejsza książka zajmuje się jedynie częścią wielkich pytań ludzkości: zagadnieniami etycznymi, związanymi z początkiem życia ludzkiego, ale też z najnowszymi osiągnięciami w dziedzinie inżynierii genetycznej i medycyny. Autor stara się udzielić odpowiedzi z punktu widzenia teologii moralnej i etyki chrześcijańskiej, choć w opracowaniu tym nie mogło też zabraknąć danych z dziedziny nauk empirycznych.

Przedstawione przez autora zagadnienia, rodzące poważne problemy etyczne, są świadectwem prowadzonego z niezwykłą intensywnością na przełomie XX i XXI wieku sporu

o człowieka. Autor proponuje odpowiedzi, inspirowane chrześcijańska myślą etyczno-moralną, która wydaje się być nie tylko konsekwentnie teologiczna, ale również konsekwentnie ekologiczna.

Ks. Machinek swe rozważania rozpoczyna od istotnego pytania: kiedy człowiek staje się osobą? Rozstrzygnięcie tego problemu jest niezwykle ważne, ponieważ stanowi podstawę kwalifikacji moralnej działań dotyczących owej nienarodzonej jeszcze istoty ludzkiej. W dalszej części pracy podjął się niezwykle trudnego zadania przedstawienia zagadnień moralnych związanych z zapłodnieniem *in vitro*, klonowaniem organizmów, terapią genową, diagnostyką prenatalną, poruszył również bardzo istotny problem aborcji. Z racji szeregu kontrowersji istniejących wśród lekarzy, genetyków oraz etyków zajmujących się moralnymi aspektami czy to zapłodnienia *in vitro*, czy klonowania, zajęcie jednoznaczniego stanowiska nie zawsze jest możliwe. Toteż przedstawienie, przez autora niniejszego opracowania, nauki Kościoła należy uznać za ze wszech miar pożądane i uzasadnione.

Pod względem redakcyjnym książka zasługuje na szczególne polecenie, zarówno dla czytelników, którzy chcą dokładnie poznać poruszane zagadnienia, jak i dla osób, które chcą przeczytać książkę szybko, na końcu każdego rozdziału bowiem jest podane streszczenie zatytułowane „jednym słowem” Ważne są także krótkie podrozdziały zawierające głos Kościoła w omawianej sprawie. Z tego względu praca ks. Machinka zasługuje na szczególną uwagę. Przejrzystość redakcyjna oraz poruszana tematyka czyni książkę bardzo ciekawą i łatwą do czytania.

Dzieło M. Machinka należy polecić nie tylko teologom czy studentom teologii, ale również lekarzom oraz osobom związanym zawodowo z zapłodnieniem *in vitro* i diagnostyką genetyczną.

ks. Tadeusz Reroń